

ARCHIPEL WILLEMSPARK

Uitneembaar
programma

8+9 oktober
39 kunstenaars
23 locaties

nieuws... mensen... samenleving...

www.archipelwillemspark.nl

Werk aan de winkel

Ondernemers
uit de buurt
aan het woord
...

De kranten staan er vol van: er is nauwelijks aan personeel te komen. Door deskundigen worden vele oorzaken genoemd. Fundamenteel probleem is de vergrijzing, maar dat verklaart nauwelijks de plotselinge piek.

Andere factoren: werkenden zijn door corona en lockdowns eerder met pensioen gegaan, zijn gaan studeren, uit zwaardere beroepen gestapt, of kampen langere tijd met ziekte of burn-out. Er zijn flexibele en lonende mogelijkheden om op afstand – thuis of elders – zelfstandig te werken. Bedrijven zegden tijdens corona vaste contracten op. Sommige salarissen zijn te laag en liggen te dicht tegen uitkeringen aan. Migranten en ouderen worden weinig benut. We consumeren te veel wat de vraag naar arbeid opstuwt en tenslotte: Nederlanders werken relatief weinig uren. Het zal van alles wat zijn.

Ook in onze wijk zie je briefjes op de ruit met 'Personeel Gezocht'. Reden om aan een paar buurtwinkeliers en -ondernemers te vragen hoe zij er tegenaan kijken. Het beeld wisselt. Opvallend is wel dat enkele winkeliers het tekort mede toeschrijven aan een veranderde werkmentaliteit onder jongeren, waarbij de balans tussen werk en privé richting privé is verschoven.

Robert Koetsier, mede-eigenaar van Espressissimo in de Frederikstraat en bestuurder van ondernemersorganisatie BIZ Willemspark: 'In de Frederikstraat valt het probleem mee. Er zijn hier veel kleine, zelfstandige winkels met vast en trouw personeel. In de horeca is het beeld divers, het hangt daar samen met de arbeidsomstandigheden. Je ziet wel dat jongere werknemers en werkzoekenden vaak andere drijfveren hebben: snel verdienen, flexibele werktijden en vrije dagen zijn belangrijk.'

Michel, assistent-bedrijfsleider bij Albert Heijn in de Bankastraat: 'Bij deze Albert Heijn hebben we zelden personeelstekorten, al is het aanbod in vakantietijd krapper. We betalen goed, de werkdagen voor de vele parttimers zijn niet lang, en we houden rekening met beschikbaarheid. Op vacatures komen wel 10 tot 20 aanmeldingen uit de hele stad, voordeel is dat Albert Heijn een groot online bereik heeft.'

Joost, manager van de Brasserie in de Bankastraat: 'We hebben plek voor 3 of 4 krachten, maar ze zijn nauwelijks te vinden. Deels omdat ze elders, bijvoorbeeld bij strandtenten, meer verdienen, deels is het ook een kwestie van veranderde werkhouding. Jongeren willen

geen vaste roosters of volle dagen werken, hebben weinig binding met het bedrijf. Een medewerkster zegt een dag van tevoren haar dienst af omdat ze naar de barbecue van een vriendin wil. Gevolg van het personeelsgebrek was dat wij deze zomer gedwongen twee dagen in de week dicht gingen en op andere dagen pas om 12 uur open konden gaan. Hopelijk wordt het na de zomer beter.'

Mariël, bedrijfsleider van kaas- en notenwinkel Alexanderhoeve in de Bankastraat: 'Ik heb overal geadverteerd voor een 32-uur kracht en een zaterdagkracht, ook via social media en bij opleidingsscholen. Er wordt nauwelijks gereageerd. Jongeren willen op zaterdag niet werken want dan hebben ze andere prioriteiten. Naar mijn indruk zijn veel werkzoekenden naar goed betalende GGD's gegaan en daarna overgestapt naar bijvoorbeeld callcenters of geven ze voorkeur aan een 'tussenjaar'. Misschien dat de stijgende levenskosten een aansporing vormen om een solide baan – want dat is wat wij bieden – aan te nemen.'

Sabina van de Parodontologische Kliniek aan de Koninginnegracht: 'Omdat wij een gespecialiseerde kliniek zijn is het altijd al een uitdaging om aan goed geschoold personeel te komen. We werken nu meer dan vroeger met ZZP'ers, deels omdat jongeren het wel hip vinden om als zelfstandige door het leven te gaan. Hun uurloon is dan hoger, maar ze vergeten vaak dat ze als ZZP'er allerlei secundaire arbeidsvoorwaarden missen. Probleem tijdens corona was volgens mij dat de GGD erg goed betaalde en mensen wegzoog. Ik zie ook dat mensen door allerlei spanningen – corona, financiën, gelijktijdige zorg voor het gezin en dergelijke – minder drive en energie hebben.'

'Ik zorg ervoor een goede werkgever te zijn, teamspirit te bevorderen en het goede voorbeeld te geven, dat helpt'

Asif, manager van Folia in de Frederikstraat: 'We hebben weinig verloop. De staf komt deels uit Nederland, deels uit andere landen. Ik zorg ervoor een goede werkgever te zijn, teamspirit te bevorderen en het goede voorbeeld te geven, dat helpt. Ik zie in Nederland wel een duidelijke verandering in werkhouding: meer gericht op nemen dan op geven, minder energie, minder discipline, minder doel voor ogen. Dat is een riskante ontwikkeling.'

Justine van veganistisch ontbijt/lunchrestaurant FOAM in de Frederikstraat: 'Het is iets lastiger geworden, maar er is een bepaalde groep die in een veganistische zaak wil werken, dat werkt in ons voordeel. Bij ons zijn de meesten gesteld op redelijk vaste werktijden.'

Coert van Bijma, directeur makelaarskantoor Nassauhuis aan de Nassaulaan: 'Wij hebben een hechte groep met nauwelijks of geen verloop, dus bij ons speelt het probleem van personeelstekort op het moment niet. De toekomst valt moeilijk te voorspellen, veranderingen in de huizenmarkt bepalen mede de beschikbaarheid van personeel. Ik vermoed dat door tegenvallende financiële omstandigheden mensen weer langer zullen gaan werken om het hoofd boven water te houden.'

De wijkondernemers zijn onzeker over hoe het de komende tijd zal gaan. Een teruglopende economie kan de banenmarkt weer verkleinen, tegenvallende persoonlijke financiële omstandigheden kunnen de noodzaak om langer te werken vergroten. Mogelijk dat er op korte termijn weer een vraag naar GGD'ers komt. Voorlopig is er in elk geval, ook in onze wijk, werk aan de winkel en werkzoekenden kunnen flinke eisen aan werkomstandigheden stellen.

AH

SEPT/OKT 2022

Een uitgave van Bewonersorganisatie
Archipel & Willemspark. Oplage 5000.

P3 Verhuizing Hoofdbureau?

P6 'Inkeer' in Surinamestraat

P11 De Reconsider Studio

P13 Ad van Nieuwpoort

Abonneer u
op de nieuwsbrief

Ontvang iedere 14 dagen
een nieuwsbrief in uw
mail met actueel nieuws
uit onze wijk.

Scan de QR of ga naar archipelwillemspark.nl

International
Residents

Much of the material in this community newspaper can be found in English on the international section of the community website:

www.archipelwillemspark.nl

Bewonersorganisatie Archipel & Willemspark

Celebesstraat 4, 2585 TJ Den Haag
Administratie: mw. Trudy Hollander
T. 070 404 95 80 (of T. 070 350 35 11)
secretariaat@archipelwillemspark.nl

contact duurzaamheid
duurzaam@archipelwillemspark.nl
contact ruimtelijke ordening
ruimtelijkeordening@archipelwillemspark.nl
contact verkeer
verkeer@archipelwillemspark.nl
contact openbare ruimte
openbareruimte@archipelwillemspark.nl
contact cultuur
cultuur@archipelwillemspark.nl
contact zorg en welzijn
Tjibbe Ypma tjypma@kpnmail.nl

Bestuur B.O. Archipel & Willemspark
voorzitter: Wouter Buwalda
wouter@archipelwillemspark.nl
secretaris: positie is vacant
penningmeester: Ruud Klein
T. 070 362 57 44
ruud@archipelwillemspark.nl
lid: Derk Hazekamp
derk@archipelwillemspark.nl
lid: Willem Vader
willem@archipelwillemspark.nl
lid: Agnès Philippe
verkeer@archipelwillemspark.nl

Wijkkrant Archipel & Willemspark

nieuws voor de wijkkrant
wijkkrant@archipelwillemspark.nl

Sluiting kopij: 31 oktober 2022
Sluiting advertenties: 3 november 2022
Uitkomen wijkkrant: 24 november 2022

Celebesstraat 4, 2585 TJ, T. 070 350 35 11
wijkkrant@archipelwillemspark.nl

redactie Arjan Hamburger, Kiddy Kohnstamm, Sandra van Loon, Frederique Nijhuis, Engelen Scholtes, Jan Wychers, Kaarina Zimmer

aan deze uitgave werkten verder mee
Niels van den Berg, Jelle de Boer, Bart Brouwer, José Buschman, Guus van Erp, Tonny Michels, Ilse Mijnhart, Agnès Philippe, Else Ponsen.
correcties Frederique Nijhuis
cartoon Jos Lammers, joslamcomics.nl
ontwerp Wilmar Grossouw

Website archipelwillemspark.nl

nieuws voor de website
website@archipelwillemspark.nl

websiteredactie Patti Calabro, Maud Siegmund, Josephine de Vijlder

Wilt u de nieuwsbrief ontvangen?
Would you like to receive the newsletter?
Ga naar de website of scan de qr-code
www.archipelwillemspark.nl

Wijk- Dienstencentrum 't Klokhuis

Celebesstraat 4 — 2585 TJ Den Haag
T. 070 350 35 11
E. stichtinghetklokhuis@live.nl
F. www.facebook.com/klokhuis.denhaag
www.stichtinghetklokhuis.nl

Openingstijden 't Klokhuis
maandag t/m donderdag 09.00 – 16.00 uur
vrijdag 9.00 – 15.00 uur.
U kunt voor informatie, reserveringen en toegangskaarten van activiteiten bij onze infobalie terecht, dagelijks van 9.00 uur tot 15.00 uur.

Beheer: mevrouw Randjeni Dubar
Assistent beheer: Mekki El Batioui

Bestuur Stichting Het Klokhuis
voorzitter: Ruud Klein
ruudklein@stichtinghetklokhuis.nl
penningmeester: Willem Oostdam
ienwoostdam@ziggo.nl
bestuurslid: Piet Damen
pdamen43@gmail.com

Ouderenconsulent
Marjolijne van Zuijlen, t. 06 81 68 87 01

Wijkbus 'STAP IN'
aanmelden/info: tussen 09.00 – 10.00 uur,
T. 070 352 04 16

Telefooncirkel A/W/Z
Sonja Perquin, T. 06 43 39 52 79

Algemene adressen

Politie Haaglanden
T. 0900 88 44
T. 112 bij spoed & verdachte omstandigheden!

wijkagenten A&W
robert.kat@politie.nl
rutger.brinkmann@politie.nl

Dierenambulance T. 070 328 28 28

Lantaarn kapot, afvalbakken vol of een verzakte stoep?
Meld het aan de gemeente, bel 14 070.
U krijgt een melding als het is opgelost.

Florence Thuiszorg
verzorging en verpleging
T. 070 754 13 10

Wijkcentrum Het Schakelpunt
Burgemeester Patijnlaan 1900
2585 CB Den Haag

The Anglican Church of St John + St Philip
www.stjohn-stphilip.org

Protestantse Gemeente Duinzichtkerk
info@duinzichtkerk.nl

Vervolg op artikel vorige krant...

Grondwater in de wijk

In de vorige wijkkrant berichtten wij over de ontwikkeling van grondwater in onze wijk. Deze keer gaan we in op problemen die door bewoners zijn gemeld. Bijvoorbeeld lekkages in kelders, water in kruipruimten, natte tuinen, verzakkingen en optrekking vocht.

Bedenk dat klimaatverandering hier een rol speelt en zichtbaar is in de trends. Wellicht een beetje merkwaardig na een droge zomer, maar gemiddeld genomen neemt de hoeveelheid jaarlijkse neerslag al een paar decennia lang toe. Ook de grondwaterstanden zijn in sommige delen van de stad sinds 1990 (het begin van de meeste metingen) licht aan het stijgen. Een stijging die volgens de modellen door zal zetten.

De Gemeente Den Haag is samen met het Hoogheemraadschap van Delfland verantwoordelijk voor het oppervlakte- en grondwaterbeheer in de openbare ruimte. Het streven is een grondwaterstand niet hoger dan 70 cm onder het maaiveld. Deze verantwoordelijkheid is juridisch gezien een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting en houdt bovendien op bij de perceelgrens van de individuele eigenaar. Eigenaren van percelen en onroerend goed zijn zelf verantwoordelijk voor grondwater- en vochtproblemen in kelders/kruipruimtes/souterrains. Niettemin blijkt na contact met de Dienst Stadsbeheer (DSB) dat de gemeente vanuit haar verantwoordelijkheid en kennis van de verschillende buurten maatregelen treft en projecten start. De gemeente volgt de peilen van het grondwater en is bronhouder van 966 putten. Archipel & Willemspark kent 7 peilputten waarvan 2 automatisch en 5 regelmatig handmatig worden gepeild. Om een beter beeld te krijgen voor onze buurt, organiseerde de Werkgroep Wateroverlast i.o. samen met DSB een wijkwandeling met enkele bezoeken aan kelders van verschillende bewoners (zie foto).

De gemeente erkent dat problemen met water/grondwater veelal vervelend en ingewikkeld zijn. Afdoende en definitieve oplossingen kunnen bovendien prijzig zijn. Voor sommigen is dat laatste soms reden om maar niets te doen of af te wachten. Dat is meestal niet verstandig en vaak is het met relatief kleine ingrepen mogelijk om overlast en schade te beperken of om beter met een beetje (extra) grondwater te kunnen leven. Ieder probleem vraagt om een goede analyse en de juiste stappen voor een oplossing. De gemeente geeft hieronder wat suggesties om grondwaterproblemen op eigen perceel aan te pakken:

- Check waterafvoeren op lekkages of lozing nabij kruipruimten of kelder;
- Zorg voor goede ventilatie kruipruimte/kelder;
- Verondiep kruipruimte met zand of schelpen of een laag polystyreenbollen;
- Behandel houten vloeren tegen vocht en schimmel, eventueel in combinatie met isolatiemaatregelen;
- Kleine maatregelen voor lekken in kelder: cerbar poeder of waterglas;
- Accepteren water in de kelder: ventilatie verbeteren, vloer verhogen, spullen op blokken of dompelpomp;
- De kelder opgeven: verondiepen of min of meer omvormen tot kruipruimte;
- Voorkom optrekking vocht door goede ventilatie en eventueel injectietekniken (uit te voeren door een specialistisch bedrijf);
- Goed waterdicht maken met een bak in bak ofwel een 'omgekeerd zwembad' (uit te voeren door specialistisch bedrijf);
- Bedenk dat een kelder een bedreigd punt is, dus geen open verbindingen met riool!
- Worden voornoemde ruimtes gebruikt als woon- of werkrimte (een 'verblijfsgebied' volgens het Bouwbesluit 2012) dan dienen deze ruimtes o.a. voldoende daglicht te vangen alsook goed geïsoleerd te worden.

Voor meer tips en aanbevelingen kunt u terecht op de website www.hulpbijgrondwaterdenhaag.nl. Op onze eigen website treft u bovendien een enquête aan die wij als Wijkbestuur en Werkgroep Wateroverlast hebben opgesteld om de problematiek beter te analyseren, ervaringen uit te wisselen en aanbevelingen te doen.

Werkgroep Wateroverlast (i.o.)

Ir. N. (Niels) van den Berg, Ir C.J. (Kees) Vriesman, mr. A.J.Th. (Guus) van Erp

Wanneer verhuist 't Hoofdbureau Politie?

Het Hoofdbureau van Politie verdwijnt van de Burgemeester Patijnlaan. In februari 2021 vond de presentatie plaats van het ontwerp voor het nieuwe Hoofdbureau in de Binckhorst.

Een maand eerder werd door de Gemeenteraad een motie aangenomen om 10% van de voorziene nieuwe bebouwing aan de Patijnlaan aan woningen te besteden. Lang was niet duidelijk waar die woningen zouden moeten komen, maar na een rondgang in juni 2021 van de werkgroep ruimtelijke ordening van de wijkorganisatie is voorgesteld om deze woningen te realiseren aan het Alexanderplein, als voortzetting van de bestaande bebouwing aldaar, op de plaats van het huidige daar gelegen garagebedrijf van de Politie. Er wordt bij de Gemeente nu gewerkt aan aanpassing van het zgn. Planuitwerkingskader Patijnlaan

35 (PVK rapport R15 306976) en de 40 geplande woningen (flats waarschijnlijk) worden op die locatie geprojecteerd. Het overige deel van het terrein heeft de Gemeente voor huisvesting van internationale organisaties bestemd. Het aangepaste PVK rapport zal in concept ook aan de werkgroep ruimtelijke ordening worden voorgelegd, maar uiteindelijk beslist de Gemeenteraad.

Het oude hoofdbureau aan het Alexanderveld zal als monument gehandhaafd blijven. Alle andere bebouwing zal plaats moeten maken voor nieuwbouw. Het was de bedoeling dat het hoofdbureau plus kantoren uit omliggende gemeenten begin 2025 gaan verhuizen naar de nieuwbouw Binckhorst, waar nu nog een volledig kaal terrein ligt. Volgens een woordvoerder van Politie Nederland is de aanbesteding aanstaande. Nog afgezien van de huidige CO_2-problematiek, de tekorten op de arbeidsmarkt en de schaarste aan materialen die vertraging kunnen veroorzaken, heeft men bij de Politie Regio Haaglanden echter grote twijfels over de haalbaarheid van de planning. Men verwacht dat het nog wel enkele jaren langer zal duren voordat men de Patijnlaan verlaat. Bovendien is in de Binckhorst niet voorzien in ruimte voor het

Nieuwbouw in de wijk

Er wordt in Archipel&Willemspark flink verbouwd en gebouwd. We pikken er weer twee (ver)nieuwbouwprojecten uit.

Henks Snack- en Viskraam Nassauplein

Op de kop af drie jaar geleden meldden we in deze wijkkrant dat de populaire, maar versleten snackkraam van Henk Wassenaar aan het oostelijke uiteinde van het Nassauplein herbouwd zou worden. Henk had in samenwerking met een architect een nieuw ontwerp gemaakt. Daarmee won hij toen een gemeentelijke prijs van €25.000 voor de meest aantrekkelijke en duurzame nieuwe kiosk.

Daarna werd het qua bouwen stil. Een omwonende tekende bezwaar aan omdat de nieuwe kiosk niet bij de bouwstijl van de wijk paste en extra verkeersdrukte, lawaai en zwerfvuil zou veroorzaken. Het ontwerp werd aangepast, maar vervolgens ontstond er gedoe over gemeentelijke vergunningen, ook rond de plaatsing van een tijdelijke mobiele kraam. In Den Haag gaat alles traag.

Dat lijkt nu allemaal achter de rug. Lijkt, want nu is er nog vertraging rond leverantie van een bakwand, moeizaam overleg over aansluiting op riolering en de gemeente had enkele problemen met de aanpak door de aannemer. Het inmiddels gestarte werk werd tijdelijk stilgelegd. Het uiteindelijke ontwerp is door een andere architect nogmaals flink aangepast: kleiner dan het oorspronkelijke plan en uitsluitend van hout in plaats van met hout bekleed beton. Het dak wordt vergroend met sedum.

Het zat Henk niet echt mee, maar er gloort licht aan de einder en hij verwacht dat zijn nieuwe onderkomen eind oktober, begin november kant en klaar is. Het is hem na alle tegenslag gegund.

Ontwerp voor het nieuwe politiebureau in de Binckhorst

'Het oude hoofdbureau aan het Alexanderveld zal als monument gehandhaafd blijven. Alle andere bebouwing zal plaats moeten maken voor nieuwbouw'

garagebedrijf aan het Alexanderplein en is daar nog geen andere locatie voor. Intern verzoekt men dat het vertrek van dit bedrijfs onderdeel zelfs nog langer gaat duren. Vanuit de bij de politie verantwoordelijke Cluster Vastgoedtransacties wordt er wel vanuit gegaan dat verkoop van de Patijnlaan in één koop zal geschieden. Al hoopt men wel dat de Gemeente een groter percentage voor woningbouw zal toestaan om het project makkelijker te kunnen verkopen aan een projectontwikkelaar, temeer omdat er zich nog geen internationale organisaties als potentiële gebruiker hebben gemeld. Wanneer het hele project eenmaal van start is gegaan zal in een aantal ontwikkelingsfasen overleg met de omgeving c.q. de wijkorganisatie plaatsvinden.

Tonny Michels

Kijk, wanneer je vanuit de Dr. Kuypersstraat op de Koninginnegracht komt, eens om je heen. Het beeld is grootstedelijk. Zo hebben bestuurders het graag. Maar er is weinig aan te beleven. We slaan linksaf. Bebouwing van de laatste vijftig jaar. Pas bij de Javastraat heeft het weer dat vertrouwd staartje negentiende-eeuws.

De Javabrug heeft op vier punten stevige granieten beelden van Gra Rueb. Ze stellen Indische culturen voor: Rijst, Thee, Koffie en Suiker. Heel toepasselijk voor een Archipelbureau: koloniale waren. Daar mocht je toen ze geplaatst werden nog trots op zijn.

De kastanjebomen langs de gracht zijn in elk jaargetijde indrukwekkend. Het valt me nu pas op dat bij de Laan Copes naast de halte van lijn 9, aan de grachtzijde iets ontbreekt. Waar zijn drenkelingenhaak en reddingsgordel gebleven?

Het zijn accessoires die in mijn geheugen gegrift staan. Ze hingen daar. Waren ze ooit gebruikt? Wie had verzonnen ze daar op te hangen en waarom? Was hier ooit iemand mee uit de gracht gered? Het was nog van voor het afschaffen van het schoolzwemmen. Nu ze zijn verdwenen twijfel ik er bijna aan of ze er ooit wel hebben gehangen...

Het hondenuitlaatpaadje onder de kastanjes brengt me op het beginpunt van de grenswandeling terug. Die plek staat weer in volle bloei.

AH

JW

Een thuis vind je samen met **Estata**.

Met onze persoonlijke aandacht, ons unieke netwerk en brede aanbod zorgen wij ervoor dat jij krijgt waar je echt blij van wordt!
www.estata.nl
 ☎ 070 350 70 50 ✉ info@estata.nl

Marceline Stramphler
NVM register
makelaar taxateur

Margot Koesen
NVM register
makelaar taxateur

ESTATA
MAKELAARS O.G.

AANKOOP | VERKOOP | AANHUUR | VERHUUR | BEHEER | TAXATIES

NVM MVA CERTIFIED
ESTAT BRUKER

ARCHIPEL
ZONWERING & ROLLUIKEN

Binnen & buitenzonwering van kwaliteit

info@archipelzonwering.nl - www.archipelzonwering.nl - 070-3461770

van Laar
verhandel

Bankastraat 83
2585 EH Den Haag
070 350 34 86

www.verhandelmanlaar.nl

Alexanderhoeve
Archipelkaas
Alexanderhoeve

Bankastraat 44

Matzinger Eversdijk
Notarissen

Alexander Gogelweg 32
2517 JJ Den Haag

T (070) 35 88 000
F (070) 35 88 707

E notaris@matzingereversdijk.nl
I www.matzingereversdijk.nl

Gransjean
WIJNEN EN DELICATESSEN

Steeds voor u op zoek naar bijzondere lekkernijen!

Bankastraat 12 • Den Haag
www.gransjean.nl

Celeste
HAUTE PARFUMS

Acqua di Parma
Annick Goutal
Caudalie
Clive Trudon
Creed
Diptyque
Geo F. Trumper
Léonor Greyl
Lorenzo Villoresi
Mason Pearson
Molton Brown
Parfums D'Orsay
Penhaligon's
Serge Lutens

FREDERIKSTRAAT 963 • T 070 3461487
WWW.CELESTE-PARFUMS.NL
24/7 online

DROST JUTEN
NOTARISSSEN

Jouw notariskantoor in Den Haag

Op afspraak ook 's avonds geopend

Drost Juten Notarissen • Nassauplein 36 • 2585 ED Den Haag
Telefoon (070) 342 51 00 • E-mail info@drostjuten.nl • dorstjuten.nl

NETWERK NOTARISSSEN

Something must be wrong with the crystal. You look older, but nothing else has changed.

J.J. STROÏNK
SINDS 1979
TANDPROTHETICUS

- Gespecialiseerd in volledige en frame gebitsprothesen ook op implantaten
- 30 Jaar lange ervaring en persoonlijk advies
- Vergoeding vanuit de basisverzekering tevens bij bezoek aan huis
- Voor spoedreparaties en pasvormcorrecties kunt u ook bij ons terecht volgens afspraak
- Onze praktijk is rolstoeltoegankelijk

Riouwstraat 17, 2585 GP Den Haag (070) 35 00 482
Website: www.praktijkstroink.nl

De Haagse Boekeriej

Literatuur ~ Kinderboeken
Antroposofie ~ Filosofie
en heel veel kunstkaarten.

English books – Deutsche Bücher
Commande de livres français

Frederikstraat 24 • 2514 LK Den Haag
(070) 346 48 00 • info@haagseboekeriej.nl
www.haagseboekeriej.nl

Thuiszorg die bij ú past

De 4 zekerheden van Evita Zorg

- 1 altijd en direct inzetbaar
- 2 alle zorg en ondersteuning thuis
- 3 vaste zorgverlener die bij ú past
- 4 volgens afspraak op afgesproken tijd

Evita abonnement afsluiten?
Laat ons u informeren!

Ook voor de dagbesteding bent u van harte welkom in Evita Lokaal

t 070-3141600
info@evitazorg.nl
www.evitazorg.nl

Martin Willems | Hair Art

Bankastraat 103 A
2585 EJ Den Haag
ttn+tx 070 35 44 812

De Tegelkunst

Verkoop en uitvoering vakmanschap voor restauratie, reparatie en onderhoudsadvies op maat

Javastraat 106
2585 AV Den Haag
070-3630112 of 065 1303770

Email: info@detegelkunst.nl
Voor openingstijden zie: www.detegelkunst.nl

William II
King of the Netherlands
Jan Adam Kruseman,
1840

Willemspark & Archipelbuurt
Origins & Characteristics

If you are new to the neighborhood, you may be wondering why it's called 'Willemspark' or the 'Archipelbuurt' ('Archipel' for short). You might think Willemspark has something to do with the royal family (as in King Willem Alexander), but the buildings are older than that, and before this king there were only queens.

The Archipel probably means archipelago, and the names of the streets may have something to do with it. But some of the street names seem strange and almost fantasy-like, for example Delistraat and Bonistraat. One clue is that these are all islands or island groups in Indonesia, which in colonial days was called 'the Dutch East Indies', or simply 'Indië' in Dutch, not to be confused with India. And in Dutch the Archipel is also referred to as 'de Indische buurt'.

A little bit of history
Until 1850, the whole area from the Mauritskade to Scheveningen was the private domain of the Royal Family of Orange. Both Willemspark, and later the Archipel, were developed as residential areas between 1850 and 1900, and their origins are strongly linked to the royal family and the military of the day. Nevertheless, they each have their own separate histories and identities.

Willemspark
King William II of the Netherlands, the grandson of William V, the last 'stadtholder' of the Dutch Republic, became king in 1840. Extending from his palace, now the Council of State at the corner of Kneuterdijk and Parkstraat, were the royal gardens and farmland that he had acquired and had turned into a large English garden or park.

The King built his riding stables just across the high bridge over the Mauritskade, and across from what is now the HSV International School on the Nassaulaan. He would ride on horseback through the park or head out through the dunes and woods (Scheveningse Bosjes, but much larger, also used for hunting) to Scheveningen. The houses to the left and right of the stables were meant for high-ranking officers and attendants. The stables later became a church, and the building now houses the Dutch Association of Municipalities. One can still see Willem's penchant for the English Neo-Gothic style in the architecture, for example in the turrets.

The Frederik barracks ('Frederikkazerne'), named after King William II's younger brother, were built in 1831 around what is now the Frederikstraat. The smaller streets leading off from the Frederikstraat housed the civilians who attended to the military. The shops on the Frederikstraat and the small houses on the side streets are still evidence of the means of existence at that time.

When William II died in 1849, it emerged that he had been heavily in debt, and the family had to sell off many of his possessions. King William III, his successor and heir, sold the park to the city of The Hague in 1855, which then began to develop it as an upmarket residential area. Plein 1813 forms the center of the new neighborhood, called Willemspark, with its stately mansions and wide avenues – obviously meant for the well-to-do.

In the next edition: the Archipelbuurt. **KAZ**

In de kluis van het hart Floris B. Bakels

In elke buurt, in elke straat, in elk huis in oud Den Haag zoekt de Tweede Wereldoorlog. Achter elke voordeur deint onze voetstap mee op de adem van de geschiedenis. Op de Riouwstraat 144 heeft zich de jeugd afgespeeld van de man die zou uitgroeien tot de schrijver van een nog altijd ontstellend boek: *Terug uit Nacht und Nebel. Mijn verhaal uit acht Duitse gevangnissen en concentratiekampen*, voor het eerst verschenen in 1977, met een voorwoord van Dr. L. de Jong.

Floris Bertold Bakels (1915-2000) was als jong advocaat getuige geweest van het bombardement op Rotterdam. Hij spoorde zijn collega's in 1941 aan de verplichte ariërvklaring niet te tekenen, ging in het verzet en werd het jaar daarop gearresteerd, thuis in Pijnacker, waar hij met zijn echtgenote was gaan wonen. Na detentie in Scheveningen, Amersfoort en Utrecht kwam Bakels terecht in het beruchte concentratiekamp Natzweiler-Struthof in de Vogezes, waar de nazi's poogden de opgesloten tegenstanders spoorloos te laten verdwijnen. Als 'Nacht und Nebel'-gevangene doorstond Bakels ruim anderhalf jaar lang onmenselijke ontberingen en was hij getuige van onvoorstelbare gruwelijkheden. Hij werd naar andere kampen verplaatst, om ten slotte door de geallieerden bevrijd te worden uit Dachau.

Bakels heeft tijdens de drie jaren gevangenschap dagboekjes bijgehouden, terwijl dat in de kampen streng verboden was. Hij schreef soms op snippers cementpapier en met gestolen potlood. De in totaal drieduizend blaadjes verstopte hij voor een deel in de barakken, waar ze later door Franse autoriteiten zijn teruggevonden. Om zijn menselijkheid als gevangene te bewaren, haalde de fervent gelovige Bakels onder andere herinneringen op aan zijn tijd in de Archipelbuurt. Een eerste proeve van die kamptoties verscheen in 1947 onder de veelzeggende titel *Verbeelding als wapen*.

'Mijn jeugd is bijzonder gelukkig geweest, niet alleen achteraf bezien maar ook toen al als zodanig ondervonden.' Zijn ouders – moeder van welgestelde afkomst, vader jurist, die overstapte op portretschilderen – betrokken in 1920, toen Floris vijf was, het enorme huis aan de Riouwstraat 144, met hun vier kinderen. *'Ik vond het thuis – wij hadden een huis met twaalf kamers, waaronder geheimzinnige – heerlijk.'* In de nok installeerde vader een ruim schildersatelier.

In het kamp denkt Floris terug aan 'de eerste gong', beneden in de helverlichte gang met de marmerplavuizen en koperen deurknippen, waar het naar pannenkoeken geurt. Later stopt Marie, het meisje in huis, hem in bad en schuift zijn moeder de bloemetjesgordijnen opzij, om samen met hem te kijken naar de sneeuw die neerdaalt op de daken van de Archipel. Vrijdags verschijnt in de Riouwstraat het draaiorgel: *'Je hoort het al wanneer het, heel aan het andere einde van de lange straat bij nummer 1, tevoorschijn hobbelt: heel verre, ijle toentjes, wat scherp geklepper [...]. En het komt, het orgel, dichter en dichterbij, het rijdt het plein om, nog vier, nog twee huizen: de muziek houdt op, de wielen ratelen vlakbij – en daar is het. [...]* Vlak voor onze deur. Een 'volkskroniek' komt langs voor een centje.

In 1933 verhuisde Floris naar Leiden, waar hij rechteen ging studeren. Toen hij daar nogal de beest uithing, werd hij na twee jaar door zijn ouders naar de Riouwstraat teruggeroepen. Als troost kreeg hij een afgekeurde politiehond, Max. In gevangenschap maakte hij in gedachten de wandeling die hij met Max op een ochtend had afgelegd. In de Bankastraat ziet hij deftige dames die naar de kapper gaan of naar een tentoonstelling. Er staat een hofrijtuig te wachten met een lakei op de bok en een bij portier met een deken onder de arm. Door een open raam jengelt een stofzuiger en een bedelaar wordt afgewezen door een blozende dienstdode. Een venter biedt onverstaanbaar schreeuwend sterappels te koop aan. Bij de Bosjes slaat Floris de Kastanjelaan (nu Kapellaan) in, waar hij 'een juffrouw van middelbare leeftijd' met lorgnet en imitatierolen tas ziet lopen, evenals een gepensioneerde hoofdcommissie bij Financiën met een ebbenhouten stok en een goudharig dashondje, die op kamers in de Delistraat woont. Onder hun voeten kraken de schelpen.

Zonnige, alledaagse herinneringen aan onze buurt blijken een redmiddel te zijn geweest in de zwartste van de zwartste tijden. *'Zoo groeide mijn verbeeld leven [...]. Schrijvende dwong ik het verbeeld tot realiteit. Schrijvende ontstak ik lichten in de kluis van mijn hart waar niemand komen kon. Schrijvende, verbeeldende, bleef ik in leven.'*

Het autobiografische relaas van Bakels verdient zijn plaats naast de dagboeken van Abel Herzberg, Etty Hillesum, David Koker en Anne Frank – zij vormen de indringendste aanklacht tegen oorlog en onderdrukking die we in het Nederlands hebben.

José Buschman

IN MEMORIAM

Martin Willems

Het nieuws kwam onverwacht: Martin Willems, buurtgenoot en topkapper aan de Bankastraat, moest plotseling in het ziekenhuis worden opgenomen. Nog onverwachter was het nieuws twee weken later dat Martin, 62 jaar, op 26 juli was overleden.

Martin, opgegroeid in de Paramaribostraat, was gastvrij, sociaal, rustig, geestig, kundig. Het bracht hem heel veel en heel trouwe klanten en vrienden, uit de buurt en van ver daarbuiten. Het bracht hem ook aan de top van zijn metier.

Hij won nationale en internationale prijzen, gaf workshops in binnen- en buitenland, schreef over zijn vak in tijdschriften en werkte mee aan uiteenlopende televisieprogramma's.

Martin Willems Hair Art startte hij in 1988 in de Bankastraat na het vak te hebben geleerd bij Jack Wesseling, een bekende Haagse kapsalon.

Hoe gewaardeerd Marin was bleek uit de grote belangstelling en de overstelpende bloemenzee bij zijn begrafenis. Op de tocht met koets naar begraafplaats Sint Petrusbanden stonden zijn twee paarden bij wijze van afscheid aan de ingang van de manege aan de Riouwstraat.

Zoon Jeroen, al jaren werkzaam in de zaak, zal samen met de medewerkers van Martin Willems Hair Art zijn vaders werk voortzetten. De herinnering aan onze bijzondere buurtgenoot Martin blijft voortleven.

Het leven van Patricia Maitland draait om kunst en cultuur. Naast haar werk als fijnschilder, was zij tot voor kort eigenaar van een headhunter bedrijf. Zij begeleidde de werving en selectie voor organisaties in de kunstwereld en zocht leidinggevenden voor musea, orkesten en de media. Dit jaar organiseert zij samen met Jan Deknatel voor de 3e keer de Open Atelieldagen, die 8 en 9 oktober worden gehouden.

Patricia Maitland

Ik had een gesprek met Patricia in haar huis in de Balistraat. Ook daar zijn haar goede smaak en kunstzin opvallend.

Patricia vertelt: 'Schilderen is altijd mijn grote passie geweest. Het werd mij met de paplepel ingegoten. Mijn moeder kon prachtig schilderen en ik schilderde spelenderwijs met haar mee. Mijn opleiding deed ik aan de Vrije Academie en later heb ik les gehad van bekende kunstenaars als Ad Kroese, Marike Bok en Poen de Wijs. Inmiddels geef ik zelf ook schilderlessen en organiseer ik al jarenlang regelmatig tentoonstellingen in Nederland. Er zijn periodes dat ik elke dag schilder, vooral als ik opdrachten heb maar daarnaast doe ik veel aan vrij werken.'

Het werk van Patricia is veelzijdig. Een erfenis van eeuwenoud chinees porselein heeft haar geïnspireerd tot het schilderen van een serie loepzuivere, verstilde taferelen in realistische stijl. Fijn-schilderen is wel haar specialiteit maar zij heeft een veelzijdig palet. Op haar atelier geeft zij les in diverse technieken, zoals aquarel en portretten. Zowel beginners als gevorderden zijn welkom. Haar prachtige realistische stilllevens zijn veelal geschilderd in olie op paneel. Ik was erg onder de indruk van haar werk.

Naast haar werk als schilder was Patricia tot voor kort actief als headhunter. 'Van nature heb ik belangstelling voor netwerken. Ik heb een aantal jaren bij Berenschot gewerkt en daar veel mensen leren kennen, verder ben ik nogal nieuwsgierig. Een belangrijke eigenschap in dit vak. Op een bepaald moment ben ik benaderd om headhunter te worden. Ik ben daarop ingegaan en rond 2000 ben ik voor mezelf begonnen. In de media, de schouwburgen en musea was en is er altijd vraag naar goede mensen. Dus kwam ik ook daar, min of meer bij toeval, terecht in de kunstwereld, de wereld die mij na aan het hart ligt.'

'Een jaar of tien geleden heb ik voor het eerste meegedaan aan de Open Atelier dagen. Er waren in die tijd

KUNSTENAARS
IN DE BUURT

'Fijn-schilderen is wel haar specialiteit maar zij heeft een veelzijdig palet'

veel problemen. Ik vond het jammer dat we de organisatie van de Open Atelieldagen zo lieten liggen. Er wonen hier in de Archipel veel kunstenaars, die echt de aandacht verdienen. Ik kan goed organiseren dus besloot ik het op te pakken. De oude organisatie gaf ons adressen van kunstenaars en met behulp van de wijkkrant hebben we een kunstenaarsbestand kunnen opbouwen. Verder besteedde ook de wijkkrant ruim aandacht aan het evenement. We lieten een folder drukken en verspreiden. Het niveau van de kunstenaars was uitstekend. Kortom, het werd een geweldig succes en we besloten meteen om dit evenement om het jaar te blijven organiseren.'

Wilt u meer weten over de Open Atelieldagen kijk dan op de website openateliersarchipel.nl en op de komende 4 pagina's in deze krant.

 www.patriciamaitland.nl

ES

De Archipelbuurt is sinds kort een bronzen sculptuur rijker. Het werd in juni onthuld aan de kop van de groene strook in het midden van de Surinamestraat.

'Inkeer'

Als je van de laan Copes komt, rij je er bij wijze van spreken tegenaan. De sculptuur werd door Gilles Hooft Graafland aangeboden aan de Gemeente Den Haag. Het werd vervaardigd door Cornélie van Asch van Wijck. Met deze schenking redt hij haar van de totale vergetelheid. Ze was een veelbelovende veelzijdige kunstenaar, maar stierf jong en liet te weinig werk na, om de erkenning die ze verdiende te krijgen.

Ze werd geboren in Arnhem oktober 1900 en verhuisde als klein meisje naar Den Haag. Ze woonde op de Bankastraat 161, totdat haar vader in 1913 werd benoemd als raadsheer aan het Hof van Justitie in Suriname. Het gezin verhuisde daarop naar Paramaribo. In 1919 kwam zij terug naar Nederland. Cornélie wou van jongs af aan graag beeldhouwer worden. Ze vond de bekende beeldhouwer Toon Dupuis (1877-1937) bereid om haar op te leiden. In 1930 trouwde ze met H.G.J. Völcker van Soelen. Twee jaar later stierf ze in het kraambed. Zo kwam er vroegtijdig een dramatische einde aan haar leven.

Op de foto van haar, genomen in het atelier van Toon Dupuis, naast het beeld in wording dat nu in de Surinamestraat staat, zie je een sterk mens waar de levenslust van afstraalt. In haar tijd was het allesbehalve vanzelfsprekend dat een vrouw beeldhouwer werd, laat staan als je van goeden huize kwam. Beeldhouwen werd beschouwd als zwaar, stoffig en vies mannenwerk. 'Ze moet haar leven willen doorbrengen als arbeidster in haar werkplaats' is in een artikel uit die jaren in 'De vrouw en haar huis' te lezen. Dat Cornélie aan een veelbelovende carrière bezig was, blijkt onder andere uit de gouden medaille die ze won in 1930 op de Wereldtentoonstelling in Antwerpen.

Cornélie van Asch van Wijck bij het beeld in wording.

Het kleine oeuvre van Cornélie bestaat uit plasticen van klei, hout, gips, steen, glas en keramiek. Vooral de beelden van hout tonen de typische kenmerken van de Jugendstil periode: gestileerd, tamelijk langgerekt, met een esoterische uitstraling. Het bronzen beeld dat net onthuld is, laat een totaal andere kant van haar zien. Het is een hele realistische voorstelling met een sterk emotionele lading. Het heeft de titel 'Inkeer' gekregen. Meestal associëren we inkeer met

'Het bronzen beeld 'Inkeer' laat een totaal andere kant van Cornélie zien. Het is een hele realistische voorstelling met een sterk emotionele lading'

Gilles Hooft Graafland bij het beeld in zijn tuin.

een zekere mate van bevrijding. Maar in dit geval is daar geen sprake van. Het toont een treurende naakte man, wiens hoofd steunt op zijn linkerarm.

Bij de onthulling van 'Inkeer' reikte de wethouder van cultuur aan Gilles Hooft Graafland de stadspenning van Den Haag uit. Naast het indrukwekkende beeld dat Gilles Hooft Graafland schonk aan de Gemeente, laat hij nog meer culturele sporen na in onze wijk. Hij is de drijvende kracht achter de muurgedichten die de blinde muren van menig huis sieren. Dat zijn er inmiddels 20. De stadspenning heeft hij dan ook ten volle verdiend.

Met dank aan het artikel van Hanna Klarenbeek in *Sculptuur studies* 2011-13.

KK

8 EN 9 OKTOBER 2022
12.00 - 17.00 UUR

OPEN ATELIER

ARCHIPEL
WILLEMSPARK

39 beeldend kunstenaars tonen werk op 23 locaties

De kunstenaars ontvangen u in hun eigen atelier of in het Elisabeth Vreedehuis. Veel kunstenaars zijn aanwezig om toelichting te geven op hun werk. Zij exposeren schilderingen, tekeningen, grafisch werk, foto's, keramiek, beelden, glas- en naaldkunst. Vaak zijn de getoonde werken ook te koop. Deze pagina's geven u een voorproefje van de enorme variëteit die te zien is.

Als bezoeker kunt u op 8 en 9 oktober tussen 12.00 en 17.00 uur een rondje fietsen of wandelen langs de locaties van uw keuze en zo kennis maken met en genieten van alle creativiteit die onze wijk te bieden heeft. U kunt de kaart met adressen en alle informatie ook vinden op onze site: www.openateliersarchipel.nl

Het weekend wordt feestelijk afgesloten met een samenkomst op het Elisabeth Vreedehuis (Riouwstraat 1). Van 17.00 tot 18.30 uur is iedereen, kunstenaars en bezoekers, welkom voor een hapje en een drankje onder muzikale begeleiding van musici van open podium Archipel.

Dit Open Atelier weekend wordt ondersteund door de Bezoekersorganisatie Archipel & Willemspark en de gemeente Den Haag.

Voor informatie: Patricia Maitland
06 287 75 336
info@openateliersarchipel.nl

www.openateliersarchipel.nl

Open Atelier Archipel & Willemspark 8 & 9 October 12.00 – 17.00h

Enjoy the work of artists living in the Archipel neighbourhood. They invite you into their studios where they will show paintings, photos, ceramics, drawings and sculptures on October 8th and 9th from 12.00 to 17.00. You can plan your walk or bicycle tour using the information in this pages or on the website www.openateliersarchipel.nl

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Annamarie Drenth - tekeningen

Alle vogels vliegen. Mijn inspiratie komt uit de natuur. De vogels zijn mijn modellen. Met tekeningen, aquarellen en etsen vang ik het vliegende volkje.

1 Elisabeth Vreedehuis Riouwstraat 1 Truus Toom - tekeningen

Truus Toom heeft een achtergrond als beeldhouwer en schilder. De onderwerpen variëren van landschap, stillevens en de laatste jaren vooral portretten in opdracht. Gehanteerde technieken daarbij voornamelijk pastel en olieverf.

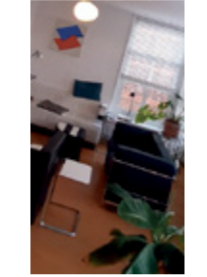
1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Sarah Cloos - schilder

Schilderen is voor mij experimenteren. Zo zoek naar nieuwe mogelijkheden om mijn beeldtaal te verrijken. Vaak ga ik uit van het menselijk lichaam en zoek daarbij de grens op van de abstractie.

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Paul Wiegerinck - schilder en video

De schilderijen die ik maak zijn een aanleiding, een schets, voor het maken van animaties en videowerk. Zo ontstaat een extra laag in de uitvoering van een idee, tussen intuïtief handwerk en de creatieve mogelijkheden van moderne technieken. www.paulwiegerinck.nl

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Sil van Beekum - schilder/beeldhouwer

Voor mijn beelden laat ik mij inspireren door de soort steen, de vorm, de kleur. Vaak zijn het abstracte mensfiguren en blijft iets van de oorspronkelijke steen bewaard. In mijn schilderijen portretteer ik graag kinderen, en ook volwassenen, op een kleurrijke wijze en met een eigen verhaal. www.silvanbeekum.exto.nl

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Jeanneke Meijer - aquarel

Ik ben aquarellist en speciaal geïnteresseerd in de wijken van Den Haag waar een bijzondere geschiedenis aan ten grondslag ligt. Ik doe dit aan de hand van foto's, in series van 12 die dan tezamen een verjaardagskalender vormen, geheel in sepia. Het betreft hier de wijk Willemspark-Archipel waarvan hier een voorbeeld.

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Sabine Miesen - schilder

Ik ben een intuïtieve schilder, ik denk vanuit ruimtelijk perspectief. Ik kijk naar een landschap van boven of opzij, soms beiden. Mijn schilderijen zijn met vele lagen en op kleurrijke manier geschilderd. Met de horizon als constante, poog ik een bepaalde sfeer vast te leggen in de relatie tussen aarde, water en de lucht.

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1 Lucia Contreras - papier maché

Als beeldende kunstenaar werk ik graag met verschillende technieken en materialen. De laatste jaren heb ik vaak met papier gewerkt (papier maché/cartapasta) en ben ik ook kleine verhalen doosjes gaan maken. De natuur heeft meestal een belangrijke rol in mijn werk.

12 Sumatrastraat 185 Hinke Hamminga - collages

Hinke's werk begint met beeldmateriaal dat er al is, met ready made zoals dat heet. Zij verzamelt kranten en tijdschriften, zoekt daarin, knipt of scheurt de fragmenten uit, zoekt wat betreft kleur en vorm bij elkaar past.

13 Balistraat 42 Patricia Maitland - schilder

Patricia werkt in olie op paneel en doek. Van klein realistisch werk tot grote abstracten. Het klassieke contrast tussen licht en donker speelt vaak een belangrijke rol. Voor deze expositie heeft zij het thema chinees porselein op een nieuwe verrassende manier uitgewerkt. www.patriciamaitland.nl

14 Balistraat 41 Gerard Smits - beelden

De non-figuratieve beelden zijn als het ware gestolde emoties. Hierbij zijn zielenprocessen die zich in de tijd afspeelden omgevormd tot ruimtestructuren. "Zum Raum wird hier die Zeit" zingt Gurnemans in Wagners Parsifal, terwijl ik in een "gesprek met de stenen of met het hout" de overvloedige materie weghak om de uiteindelijke vormen te verkrijgen. www.gerardsmitsvisions.nl

15 Mallemolen 55/38 Diek de Brauw - schilder

Diek maakt schilderijen; olie en acryl, of een combinatie ervan, op doek, panelen, oude deuren en wat al.

15 Mallemolen 55/38 Luyt de Brauw - keramiek

Luyt maakt "trompe l'oeil" objecten: net echt, maar ze zijn van klei. Vooral boekjes, maar ook jasjes, tassen, koffertjes. In 2018 won zij daarmee bij de Biennale in Florence de 1e prijs voor Keramiek. "Recent maakt zij ook abstract werk. www.luytdebrauw.nl

16 Mallemolen 53 Dick Keulemans - prints

Het bijzondere van de kunst van Dick is dat het een unaniem positieve ervaring lijkt op te leveren. Het vatten in woorden zal slechts een deel van de veelzijdigheid van zijn werken beschrijven. Na het werk van Dick ervaren te hebben, zal je meemaken dat je in alledaagse objecten werken ziet waar Dick nog niet eens aan begonnen is. www.corona-art.nl

17 Zeestraat 50 Marie Lisette Derks - schilderijen en tekeningen

Schilderijen en tekeningen die herinneringen oproepen aan vervlogen tijden en tegelijkertijd over de toekomst gaan: dichtbij én veraf. Ze stralen licht en schoonheid uit en zijn als een spiegel van onze eigen binnenwereld. Een spiegel van transformatie, vrede en geluk, om in te kijken en iets van jezelf in terug te vinden. www.marielisetteDerks.eu

18 Madoerastraat 23 Joke Schelhaas - schilder

Geen plaatje, maar wel een idee in mijn hoofd. Laag over laag, met vaak heldere kleuren, moet dat idee verwezenlijkt worden. Een heerlijke trip. Schilderijen in allerlei formaten!

2 Cebelesstraat 96 Puck Soetens - foto

Mijn werk zijn portretten van een bloem. Net als bij mensen wil ik een bloem in haar meest pure vorm vastleggen waarbij kleur en ruimte heel erg belangrijk zijn. Ik word getrokken door restruimte. Die moet helemaal kloppen waardoor mijn beelden heel strak zijn. www.puckssoetens.nl/portraitsofaflower

5 Delistraat 11 Hanna Vader - aquarel

Ik teken en schilder figuratief. Tekeningen met potlood, pastel, conté. Ik schilder met olieverf op doek of paneel. Ook maak ik aquarellen. Ik maak portretten in opdracht, niet alleen van mensen, ook van (huis)dieren. Dit jaar exposeer ik o.a. met een serie 'Onkruid'.

3 Cebelesstraat 39 Jan Hein Schouw - schilder

Ik maak schilderijen (klein, groot), tekeningen, collages, in acryl, met potlood, in collage-techniek. De zichtbare werkelijkheid levert mij lijnen, perspectief, compositie, contrasten. Het kunnen stillevens, portretten, landschappen worden. Waar nodig ontregel ik, laat toeval toe. Werk kan abstract worden. Op dit moment onderzoek ik delen van mijn familiegeschiedenis.

6 Delistraat 21 Wim Bettenhausen - grafiek

Wim heeft zich naast Haagse etsen weer toegeleid op het schilderen. De Archipel buurt blijft altijd een spannend en interessant onderwerp voor hem. www.wimbettenhausen.nl

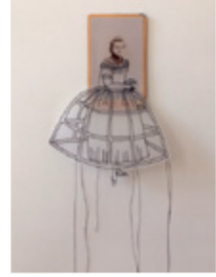
4 Bankastraat 143 Hugo Timmer - schilder

Ik schilder abstract, kleurvelden met kwast en ander gereedschap. Daarnaast schilder ik geometrisch in series, waarbinnen een verloop door eigen programma bepaald wordt

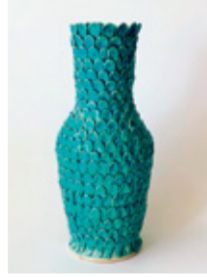
4 Bankastraat 143 Marjolijn Burbank - naaldkunst

Mijn kunst beweegt tussen textielkunst en collage. Ik pak graag thema's aan als Feminisme, Gender, Discriminatie en als je mijn werk leert kennen, nog veel meer.

7 Delistraat 29 Christine Boreel - keramiek

Ik ben ongeveer 4 jaar met keramiek bezig. Heb verschillende cursussen in binnen- en buitenland gevolgd en maak inmiddels alle keramiek thuis waar ik een draaitafel en oven heb. Ik maak gebruiksgoed zoals kommen, schalen, decoratieve vazen en lampenvoeten van zowel aardewerk, steengoed als porselein.

8 Delistraat 43 Irma den Hertog - schilder

Ik tracht de vluchtige dieptedimensies van de werkelijkheid zichtbaar te maken. De landschappen van de ziel. Het Onzichtbare. Ik werk met grote en klein kwasten, met sponzen, borstels en ook spuiten en de gelaagdheid van mijn werk geeft een beeld van de gelaagdheid van deze dieptedimensies. www.irmadenhertog.nl

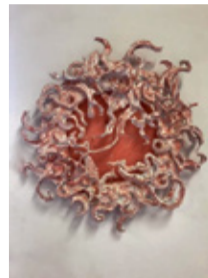
9 Koninginnegracht 107 Mohana van den Kroonenberg - beelden

Mohana van den Kroonenberg is beeldhouwer en werkt voornamelijk in brons. Zij maakt veel dieren, paarden, hazen, maar ook kinderboekenpersonages en schrijversportretten. Het portret van Arnon Grunberg behoort tot de collectie van het Literatuurmuseum, evenals kinderboekenheld De kleine Kapitein, personage uit de boeken van Paul Biegel. www.mohana.nl

10 Riouwstraat 181 Danielle Lopes Cardozo - beelden

Trees, connections, people, ladders, bridges, materials and empathy. The work is an expression of the observed, an amalgam stored up, coming out reconfigured.

11 Sumatrastraat 194A Claudia Lopez - keramiek

I am a potter who works on the wheel, my work is essentially functional but also decorative pieces. My intention is to create a piece that I can connect with and that I hope will resonate with others. I enjoy working with different body clays and porcelain sometimes colorful but sometimes also monochrome.

19 Bankastraat 80 Catherine Pineau - keramiek

De beelden van Catherine zijn vaak geïnspireerd door de natuur. Hooggestoekt zijn ze meestal ook geschikt voor buiten. De zelfgemaakte glazuuren geven een bijzonder cachet door hun gedempte tonen. www.pineau.exto.nl

19 Bankastraat 80 Lonneke Nijeboer - keramiek

Natuur is mijn inspiratiebron. Dat wat mij raakt, verwerk ik in een vorm gemaakt van klei. Door toepassing van diverse lagen oxiden en glazuur ontstaat een natuurlijke, 'gelaagde' huid. Een 'gelaagde' glazuurcombinatie pas ik toe op diverse werkstukken. Zo ontstaat gaandeweg een serie.

19 Bankastraat 80 Elena Champi - keramiek

Southness ceramics is an emerging handmade ceramic brand, inspired by the Mediterranean spirit and especially my home country Greece. I create tableware and interior design objects made by stoneware clay and glazes which I mix myself. Creating ceramics brings me in a state of flow, warmth and home-feeling. I hope I can share the Southness spirit with you!

19 Bankastraat 80 Ingrid ten Velde - keramiek

Werk maken dat schoonheid weergeeft is mijn passie. Ik doe dat in de keramiek, met abstracte schilderijen en met foto 'kaderingen'. Vorm, kleur en compositie zijn voor mij even belangrijk. Het zelf ontwerpen, ontwikkelen, onderzoeken en maken is de lol!

19 Bankastraat 80 Jolanda van Atteveld - beelden

Sinds 2006 doe ik aan glasfusie. Door het versmelten en vormen van glas kom ik tot bijzondere objecten waar dit glaslihouette een voorbeeld van is.

21 Malakkastraat 32 Ireen Zalme - schilder

Na aandrang oude patronen los te laten ben ik veel spontaner en vrijer werk gaan maken. Experimenteren met materialen nieuwe technieken, kleuren is voor mij uitdagend. Soms subtiel, dan weer contrastrijk. Dit vinden van nieuwe mogelijkheden geeft mij de meeste voldoening.

22 Bonistraat 7 Peter Manders - schilder

Op iconische beelden zoals een molen, een hert of een zonsopgang wordt commentaar geleverd door middel van kleurige schilderijen in acryl van minimaal 1 x 1 meter.

23 Malakkastraat 113 João Prates - foto

João Prates is Brazilian. He exhibited in Demimis Gallery early 2022. His work is also part of the Moon-gallery Collection. This year João will show work from the "Golden Tulips" and "Flora Brazil" collections. Expect colourful combinations, photographed under perfect lighting conditions and the highest quality prints such as "Time Capsule" you see here. www.joaopratesphotography.com

23 Malakkastraat 113 Conchita Blom - portret schilder

Sinds een aantal jaren maak ik olieverfportretten en dan het liefst naar levend model. Ik krijg vaak opdrachten om kinderen te schilderen. Tekenen en schilderen is eigenlijk de passie van mijn leven en ik heb verschillende mooie leermeesters mogen volgen. Ik vind het beëindigen om in het portret het karakter van de persoon te benaderen.

8 EN 9 OKTOBER 2022
12.00 - 17.00 UUR

OPEN ATELIER

ARCHIPEL
WILLEMSPARK

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Annemarie Drenth - tekeningen

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Sarah Cloos - schilder

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Sil van Beekum - schilder

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Sabine Miesen - schilder

1 Elisabeth Vreedehuis Riouwstraat 1
Truus Toom - tekeningen

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Paul Wiegierick - schilder en video

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Jeanneke Meijer - aquarel

1 Elisabeth Vreedehuis, Riouwstraat 1
Lucia Contreras - papier maché

2 Celebesstraat 96
Puck Soetens - foto

3 Celebesstraat 39
Jan Hein Schouw - schilder

4 Bankastraat 143
Hugo Timmer - schilder

4 Bankastraat 143
Marjolein Burbank - naaldkunst

5 Delistraat 11
Hanna Vader - aquarel

6 Delistraat 21
Wim Bettenhausen - grafiek

6 Delistraat 21
Ger Groothedde - schilder

7 Delistraat 29
Christine Boreel - keramiek

8 Delistraat 43
Irma den Hertog - schilder

9 Koninginnegracht 107
Mohana van den Kroonenberg - beelden

10 Riouwstraat 181
Danielle Lopes Cardozo - beelden

11 Sumatrastraat 194A
Claudia Lopez - keramiek

12 Sumatrastraat 185
Hinke Hamminga - collages

13 Balistraat 42
Patricia Maitland - schilder

14 Balistraat 41
Gerard Smits - beelden

15 Mallemolen 55/38
Diek de Brauw - schilder

15 Mallemolen 55/38
Luyt de Brauw - keramiek

16 Mallemolen 53
Dick Keulemans - prints

17 Zeestraat 50
Marie Lisette Derks - schilderijen en tekeningen

18 Madoerastraat 23
Joke Schelhaas - schilder

19 Bankastraat 80
Catherine Pineau - keramiek

19 Bankastraat 80
Elena Champi - keramiek

19 Bankastraat 80
Ingrid ten Velde - keramiek

19 Bankastraat 80
Jolanda van Atteveld - beelden

19 Bankastraat 80
Lonneke Nijeboer - keramiek

19 Bankastraat 80
Margaret Middendorp - keramiek

20 Malakkastraat 24
Francois Piek - schilder

21 Malakkastraat 32
Ireen Zalme - schilder

22 Bonistraat 7
Peter Manders - schilder

23 Malakkastraat 113
João Prates - foto

23 Malakkastraat 113
Conchita Blom - portretschilder

'Reconsider' oftewel 'heroverwegen', dat doen Britt en Veerle, gezeten achter hun naaimachines aan een grote tafel, op een zolderverdieping in het Prinse-vinkenpark.

De Reconsider studio

Ze creëren dameskleding en dat doen ze op basis van vintage Italiaanse herenkostuums. Het resultaat is verbluffend. De colbertjasjes worden ingesnoerd met rijgkoorden in de zijaden van de voorpanden, en op de rug. De mouwen worden niet verkort, zodat die half over de handen hangen. De pantalon wordt zo nodig ingenomen, zodat er in combinatie met het ingesnoerde colbertjasje, een nieuw kostuum ontstaat; of de pantalon wordt losgetornd en tot rokje omgetoverd. Als een vest onderdeel uitmaakte van het originele kostuum, wordt ook dat ingekort en ter versiering van passamenten voorzien. Zo wordt het een 'topje' en verliest het vest z'n allure van gewichtigheid. Al met al eindigt het vintage Italiaanse herenkostuum in een supervrouwelijk kledingstuk met een sexy uitstraling.

Britt en Veerle startten hun naaiatelier inmiddels 2,5 jaar geleden, net voor de uitbraak van Corona. Omdat ze hun kledingstukken via internet verkochten, ondervonden ze daar als jonge starters niet al te veel hinder van. Ze bereidden de verkoop voor door toe te werken naar een 'drop'. Dat is een collectie van zo'n 30 stuks. Voor wie net zo onervaren is als ik met de huidige trend in ondernemen, volgt hier wat er vervolgens gebeurt: Die 'drop' wordt op Instagram geplaatst en ten verkoop aangeboden. Het voordeel om via Instagram te handelen is tweeledig: het bereik is wereldwijd en je hebt te maken met een selectief publiek dat zich heeft aangemeld als geïnteresseerd in 'vintage'. Dat publiek kan uit het aanbod van ondernemingen op Instagram die zich in vintage speci-

aliseren, kiezen om 'volger' van de Reconsider studio te worden. Die 'volgers' hou je op de hoogte door regelmatig over je vorderingen met betrekking tot de 'drop' iets te melden. Met foto's en een korte toelichting hou je de interesse vast en de spanning erin.

Ter afwisseling van de verkoop via internet hebben Britt en Veerle deze zomer hun collectie te koop aangeboden in een pop-up store in het centrum van Den Haag: The Grey Space op de Paviljoensgracht. Dat is een mooie project- en presentatieruimte met een café. Gedurende een weekend huurden ze een ruimte, brachten hun collectie daarheen, creëerden van golfkarton een pashokje en sjouwden er (met levensgevaar!) een hele grote spiegel heen. Niet alleen kwamen hun 'volgers' en andere nieuwsgierigen kijken, maar ook mannen, want sinds kort is de collectie met vintage kostuums ook voor de oorspronkelijke populatie beschikbaar: namelijk heren! In tegenstelling tot de collectie voor vrouwen, zijn deze kostuums niet ingesnoerd. Na alle strakke Suitsupply pakken die we zien op TV tijdens het weerbericht bij de weermannen, is dit terug naar de fifties met wijde broeken en ruimvallende colbertjes.

Britt en Veerle zijn twee jonge, creatieve vrouwen die met hun originele insteek overtuigd zijn dat ze er een succes van kunnen maken. Na mijn bezoek aan hun atelier en de pop-up, deel ik die overtuiging helemaal.

Instagram: [reconsider.studio](https://www.instagram.com/reconsider.studio)

Reza & De Gouden Schaar

'Afghanistan? Altijd oorlog!' zegt Reza, de eigenaar van de zaak voor kledingreparaties De Gouden schaar in de Javastraat. In 2003, gedurende de hevige strijd tussen Afghanen en westerse legers, vluchtte hij het land uit. Hij was net 18 jaar oud. Na omzwervingen in Europa, belandde hij 4 jaar later in Nederland. Reza behoort tot de etnische bevolkingsgroep de Hazara's die voornamelijk in het centrale berggebied van het land wonen en ongeveer 10% van de totale bevolking van 40 miljoen uitmaken. De verhouding met de grootste bevolkingsgroep, de Pashtun, is gedurende vele jaren gespannen geweest, onder andere omdat de Hazara's Sjiitische moslims zijn en de Pashtun Sunni's.

Reza vroeg hier asiel aan en na 1,5 jaar wachten, werd hem dat toegekend. Hij vond werk bij de Turkse eigenaar van De Gouden Schaar in de Javastraat.

In 2018 nam hij de zaak over. In een gearrangeerd huwelijk was zijn vrouw enige tijd eerder uit Afghanistan overgekomen en op dezelfde dag dat hij eigenaar werd van De Gouden Schaar, kregen zij een zoon. Een teken van voorspoed en geluk? Dat leek het eerste jaar helemaal op te gaan. Z'n zaak draaide op volle toeren. Maar toen brak Corona uit. Dat was een hard gelag. Hij werd van overheidswege verplicht te sluiten. En in de periodes die hij mocht openen, had hij bijna geen werk, want het uitgaansleven lag stil evenals het vakantievertier. Dat zijn de gelegenheden waar Reza het van moet hebben. Mensen werkten vanuit huis en leefden in vrijetijdskleding. Hij kwam als beginnend ondernemer voor geen enkele subsidie in aanmerking.

'Heel moeilijk' zegt hij. Maar nu gaat het goed. De rekken hangen vol met verstellde kledingstukken. Terwijl we staan te praten komt een jonge vrouw binnen met een zwarte wijde broek die ze graag wil laten verlengen. Ze trekt de broek aan. 'Is zo goed' zegt Reza enigszins verbaasd als hij checkt hoe de pijp op de hiel valt. 'Nee', zegt de vrouw, 'ik wil graag dat het over mijn schoen valt.' Reza begrijpt deze modieuze trend niet helemaal, maar de klant is koning. Gelukkig is er genoeg ruimte in de zoom om de pijp nog een heel stuk te verlengen.

Als ik afscheid neem en Reza succes wens, zegt hij met een enigszins wrange glimlach: 'Weer corona in winter? Asjeblijf geen sluiting!'

COLLECTIE FEENSTRA

Collectie Feenstra. Onder deze naam wordt in de komende nummers van de Wijkkrant een aantal stukjes opgenomen. Bob Feenstra heeft een uitgebreide documentatie over onze wijk. Zijn verzameling bevat ook een grote collectie historische foto's. Hij stelt ze belangeloos ter beschikking voor publicatie.

Feenstra woont zijn hele leven in de wijk. En is zelf van de derde generatie. Hij schreef al eens over de oude tramlijnen. En gaf in eigen beheer een boek over de historie van de wijk uit onder de titel: 'De geschiedenis van de Haagse Archipel- en Willemspark buurt en 125 jaar Vredeskapel 2005.' Het is verkrijgbaar bij De Haagse Boekeriej (in de Frederikstraat).

Pontje Koninginnegracht

Rond 1900 waren er in Den Haag verschillende pontveren. Bruggen waren kostbaar. Daarom voeren er ponten. Je werd er mee overgezet door een veerman. Dat overzetten ging in handkracht. Wat de prijs van een overtocht was is niet bekend. Twee pontveren in onze wijk voeren over de Koninginnegracht. Een ter hoogte van de Delistraat, de ander bij de dr. Kuiperstraat. Ze begonnen hun dienst in 1897 en stopten ermee rond 1960. Vandaag de dag is er nog maar een pontveer. Het vaart van Koningsdag tot Prinsjesdag bij de uitspanning 'De Waterkant' in het Westbroekpark, en is een veer met zelfbediening.

JW

PARKSTAETE
SCHILDERSWERKEN

www.parkstaeteschilderwerken.nl

De Vries Robbé
makelaars in ontroerend goed

Aandacht, tijd en service

Javastraat 47 | 2585 AE Den Haag | 070 - 365 88 44 | info@vriesrobbe.nl | www.vriesrobbe.nl

Koop
Verkoop
Huur
Verhuur
Taxaties

NVM funda

Voor het laatste nieuws!

archipelwillemspark.nl

Juno
INVESTMENT PARTNERS

Juno Investment Partners zoekt een

Facilitair Medewerker (M/V)

Voor 20-30 uur per week (4 à 5 dagen)

Locatie: Lange Voorhout, Den Haag
Liefst in bezit van een auto, ervaring niet vereist
Bij interesse graag contact opnemen met Cécile Krikke
via krikke@juno-invest.com of 070-2400247

CREATIEF SCHRIJVEN
Nynke Feenstra

Schrijfcurssussen:
Verhalen schrijven
Familiegeschiedenis
Autobiografisch schrijven
Creatief schrijven

Bekijk het cursusaanbod:
www.nynkefeenstra.nl

VAN DE VELDE NOTARIAAT
'S - GRAVENHAGE

Burgemeester Kolfshotenweg 63 | 2585 DZ 's-Gravenhage
telefoon 070 346 95 02 www.vandeveldenotariaat.nl

MEIJER
FINANCE

Marius Meijer AA/RB

Javastraat 14
2585 AN 's-Gravenhage
Tel.: 070 - 360.02.32
www.meijerfinance.nl

Keep your Senses

www.Keepyoursenses.nl

NASSAUPLEIN 14
2585 EB Den Haag

Begeleiding en aanvullende zorg voor meer balans, rust, ontspanning en zingeving bij stress klachten.
Consult middels afspraak. Gratis intake!
Mail: info@keepyoursenses.nl

Ken Kyusho Jutsu, One Second Fight.

Zelfverdedigingscursus Dames
Zelfverdedigingslessen Heren:
zaterdag 10.45 - 11.45

Haagsche fitness en Kyusho Vereniging
Instructeur Ruud van Triet, 6to dan Ken Kyusho Jutsu, 5to dan Taekwon-do

Locatie:
Klokhuis, Celebesstraat 4, den Haag
Contact:
Tel: 06-57077313
E-mail: hfkv070@hotmail.com

ANNETTE POLDERMAN
LIJSTEN / ENCADREMENTEN

BANKA STRAAT 85
2585 EH DEN HAAG
TELEFOON: 070 - 355 62 25

TUINAANLEG EN ONDERHOUD
HOVENIERSBEDRIJF
"DE CONIFEER"

Ook voor uw sierbestrating, kleine sloopwerkzaamheden, balkon, snoeien en roeien van bomen.

R.G. v. Straaten
Borneostraat 54
2585 TW Den Haag

Mobiel: 06-53780411
Mail: info@deconifeer.nl

APOTHEEK NAUTA

•Bankastraat 60, 2585 EP Den Haag
Telefoon (070) 354 00 70
•Javastraat 5
Telefoon (070) 365 60 62

Geopend maandag t/m vrijdag van 8.30-17.30 uur. Op zaterdag van 11.00-15.00 uur alleen Bankastraat.

Ook voor bezorging aan huis of op het werk (op het voor u gewenste tijdstip en kosteloos)

CHR. TH. JEEHE

STEENHOUWERIJ
NATUURSTEENHANDEL

Gevelbekleding - Schouwbekleding
Dorpels en Nuten - Trappbekleding
Vloeren - Vensterplaten
Grafmonumenten

Sumatrastraat 30 Tel. (070) 350 44 80
2585 CS Den Haag info@jeehe.nl

Archipel
Fysiotherapie & Manuele therapie

Sumatrastraat 205
2585 CP Den Haag
070 - 3503990
Locatie "De Bataaf"
Ver Huëllweg 2
2585 JC Den Haag
070 - 3506944

www.archipelfysiotherapie.nl

Fysiotherapie
Manuele therapie
Psychosomatische fysiotherapie
Medische Fitness
Consulten
Advies/begeleiding

De religie van vandaag is de markt

Dominee Ad van Nieuwpoort (1966) – gouden ziekenfondsbrilletje – ziet eruit als een wat ouderwetse acteur. Zijn bijnaam 'de societydominee', dankt hij aan zijn tijd als predikant aan de Amsterdamse Zuidas. Sinds september 2020 is hij dominee in de Duinzichtkerk in Benoordenhout waar hij ook Archipel & Willemspark onder zijn hoede heeft.

Wanneer Ad vertelt over wat hem beweegt, raak je meteen geboeid. Het gaat om mededogen, om tijd voor elkaar, om de zin van het leven. Het geloof is voor Ad een manier om mensen te laten nadenken over wie ze zijn en hoe ze willen leven. Bijbelverhalen, als ze als literaire verhalen worden gelezen, kunnen daarbij helpen.

Terwijl een kip om ons heen scharrelt vraag ik Ad hoe je aan de mensen in deze tijd overbrengt wat belangrijk is. Wat geef je mee, wetend dat de kerk leger wordt, mensen minder aandacht opbrengen, en de boodschap dus instant en pakkend moet zijn?

Ad blikt terug: 'In de jaren '60 kwam de emancipatiebeweging op en daarmee het individualisme. Er werd gezocht naar vrijmaking van de saamhorige, maar ook wel beknellende samenleving van de jaren '50. Het gevolg zien wij om ons heen: een gemis aan cohesie. Wat is er voor de vroegere verbondenheid tussen mensen in de plaats gekomen? Er is een leegte ontstaan. Het resultaat is een consumerende massamens. We denken vrij te zijn maar zijn nog nooit zo onvrij geweest. Wat wij kwaliteit noemen lijkt te worden bepaald door de markt. De kunst is weer verbinding te krijgen met wat niet meteen zichtbaar economisch nut heeft. Dat is mijn missie.'

We komen te spreken over Den Haag en hoe Ad zijn rol als dominee hier ziet. Moet de kerk meer een soort buurthuisfunctie krijgen? 'De buurthuisfunctie wordt door anderen beter gedaan. De kerk moet een

'Wat is er voor de vroegere verbondenheid tussen mensen in de plaats gekomen? Er is een leegte ontstaan'

plaats zijn voor gestrijke voedselvoorziening. Voor mij bestaat er geen verschil tussen 'gelovigen' en 'niet-gelovigen. We zijn allemaal op zoek naar zin en betekenis. Dat is niet exclusief voor gelovigen. Ik ben dol op kritische atheïsten...'

Om de kerk dichter bij de mensen te brengen is een tent op het plein voor de kerk neergezet. Je kunt een kaarsje komen opsteken, er zijn maaltijden, met buurtbewoners en nu bijvoorbeeld met Oekraïense vluchtelingen. Ondernemers worden uitgenodigd om te komen vertellen over de omslag in hun bedrijf naar duurzaamheid. Er zijn bijeenkomsten voor tieners om Bijbelverhalen ('Bijbel met friet') te bespreken.

Ad hoopt dat de kerk er voor de hele stad is. 'In Amsterdam heb je debatcentra als de Rode Hoed. Gek dat je in Den Haag, zetel van het landelijke bestuur, geen plek voor debatten hebt. Ik probeer die leemte wat op te vullen met maandelijkse 'Duinzichtgesprekken' waarin ik actuele thema's bespreek met mensen als bijvoorbeeld Freek de Jonge, Jaap de Hoop Scheffer, Rob van Wijk.'

Ik vraag Ad naar de saamhorigheid in de wijken om ons heen. Wat kan er beter? Ad ziet dat mensen in onze buurt veel voor elkaar doen. Er zijn groepsapps, buurtfeestjes, de cohesie is groter dan die hij in Amsterdam heeft ervaren. Tegelijkertijd vindt hij Den Haag de meest gesegregeerde stad van Nederland. 'Zelfs als je van Benoordenhout naar de Archipel oversteekt kom je al in een andere wereld. We worden geen leukere mensen wanneer we niet in aanraking komen met totaal andere mensen dan we zelf zijn. Wil je je ontwikkelen dan moet je het contact aangaan ... zij zijn om de hoek.'

Ad spreekt de hoop uit dat de kerk een bijdrage kan leveren om de religie van vandaag – de markt – niet leidend te laten zijn in alle aspecten van ons leven.

Als afscheid van een boeiend gesprek krijg ik een scharrelei mee van de kerk-kip.

SVL

- advertentie -

Alexandria
GARANTIE AANNEMERS
EST. 1920

BEHEERSBAAR ONDERHOUD AAN UW GEBOUW
Nodig Alexandria eens uit!

Restauratie- en renovatiebedrijf Alexandria is ook gespecialiseerd in onderhoud en beheer. We schuiven graag een keer vrijblijvend aan bij uw VvE-vergadering. Dan vertellen onze specialisten hoe u onderhoud en kosten inzichtelijk en beheersbaar houdt. U zorgt voor de koffie en wij voor de stroopwafels.

Maak een afspraak online op alexandriabv.nl of mail naar info@alexandriabv.nl, bellen mag natuurlijk ook!

De Franse tijd (1794–1815) bracht met zich mee dat veel in ons land werd geregeld, waaronder een nationaal belastingstelsel, het werk van toenmalig Minister van Financiën Alexander Gogel.

Dichte ramen: geen belasting, geen uitzicht

Architectuur in het Archipel & Willemspark

Een van zijn regels was het vaststellen van belasting op basis van het aantal deuren en ramen van een huis. Die regeling is ingevoerd in 1812 en liet zelfs heel veel later ook in onze buurt zijn opmerkelijke sporen na. De belasting kon van buitenaf worden bepaald. Het was dan voor de belastingdienst niet nodig de woning te betreden. Meer ramen, meer belasting, minder ramen, minder belasting.

In Archipel-/Willemspark – aangelegd tussen 1860 en 1890 – zijn vele dichte raampartijen in gevels te vinden. Aan het Bankplein zijn dichte ramen zichtbaar, compleet met lamellen alsof zonwering is aangebracht. Deze zijn in dit geval dan wel van cement. Welke architect verzint dat? Een raampartij, maar geen uitzicht. Men creëert een omligting waar een raam in kan worden geplaatst, maar het raamvlak blijft leeg. Een raampartij waar je niet door op de straat of naar de omgeving kunt kijken. Maar je betaalt dan ook geen belasting, dat zal voor zuinige Nederlanders een voorname reden zijn geweest. Het blijft in feite een bizar verschijnsel en een blijvend gevolg van het tijdperk dat Nederland onder Frans bestuur stond.

Men kan zich afvragen waarom men dan niet gewoon een geheel dichte gevel maakte. Door wel zo'n raamindeling te maken, vond men waarschijnlijk dat men een beter gevoel kreeg dan louter met een geheel dichte gevel. Of dacht men eraan later toch vensters aan te brengen en dan maar meer belasting te betalen?

Hoe dan ook, de belastingregel werd in 1896 opgeheven. Nadien zijn in een aantal gevallen toch nog echte ramen aangebracht. Het blijft een opmerkelijk verschijnsel in onze buurt.

Door Bart Brouwer

Graag leid ik u rond langs de in deze serie artikelen beschreven gebouwen in de Archipel & Willemspark. bartelebrouwer@gmail.com

Overval bij Gall & Gall!

Voor de redactie van de wijkkrant bestaat komkommertijd niet. Er is hier altijd wel wat te beleven, zelfs in hoogzomer. Op zaterdag 23 juli: 'Overvaller in zwembroek bedreigde Gall & Gall medewerker met een mes en ging er daarna vandoor met een nog onbekend geldbedrag.' Deze melding kwam rond 20.00 uur binnen bij de politie, valt op internet te lezen. De overvaller was volgens de berichten een man en had een lichte huidskleur. Hij droeg een lime groene zwembroek.

Mag je iemands huidskleur eigenlijk nog wel vermelden? En was men er zeker van, met een man te maken te hebben gehad? Kan dat eigenlijk nog wel in deze woke tijd? Later bleek trouwens de zwembroek misschien geen zwembroek geweest te zijn. Hij zou

verder een zwart jasje met grijze mouwen gedragen hebben. En liep op zwarte schoenen met witte accenten. Zijn haar droeg hij in een knotje. Samen een vrij compleet signalement.

Het is natuurlijk erg kwalijk, een overval. Vooral voor de medewerker van Gall, die het overkwam. De buit zal wel zijn tegengedragen, want wie betaalt er nu nog cash? Opmerkelijk is, dat er tegenover de winkel een cafeterras is. Zeker op dat uur van de dag is dat druk bezet. De overval is niemand opgevallen. Maar misschien is dat niet zo verwonderlijk in de lage middagzon achter een prettig glaasje.

En had iemand wel iets gezien, dan zou hij toch eerder aan een verdwaalde acteur van de Parade, dan aan een overvaller gedacht hebben.

JW

- advertentie -

Vertrouwd.

070 324 50 50 | info@nassauhuis.com

Een geest-rijke wijk

In de komende edities behandelen wij de geestelijke stromingen waarvan het hoofdkantoor of het hoofdgebouw gevestigd is in Archipel & Willemspark.

Bahá'í gemeenschap Nederland

In de Riouwstraat liep ik langs het Nationaal Centrum van de Bahá'í-gemeenschap. Omdat wij als krant iets meer wilden weten over deze gemeenschap nam ik contact met hen op. Ik had een gesprek met de Iraanse Fariba Moghadam en de Nederlander Wim van Nispen, beiden werkzaam bij het Nationaal Secretariaat van de Bahá'í-gemeenschap in Den Haag. We praatte over het Bahá'í-geloof en hun activiteiten vanuit het centrum:

'Het Bahá'í-geloof komt uit Iran, het vroegere Perzië en stamt uit 1844. In dat jaar kondigde in Shiraz de 25-jarige Siyyid 'Alí Muhammad de komst aan van een nieuwe Goddelijke Boodschapper. Een Manifestatie van God, in de lijn van Jezus, Mohammed, Krishna en Boeddha. Die Boodschapper noemde zich de Báb en hij kreeg al snel duizenden aanhangers die in Iran direct vervolgd en geëxecuteerd werden. Onder de arrestanten bevond zich de Messiaanse figuur die voorspeld was door de Báb. Deze Manifestatie heette Bahá'u'lláh (Glorie van God). Na verbanning op verbanning stierf deze godsvolkondiger in 1892 in Akko (het huidige Israël). Daarop werd Zijn zoon 'Abdu'l-Bahá hoofd van het geloof, dat inmiddels ondanks alle tegenwerking, aanzienlijk was gegroeid. Ook nu nog worden de Bahá'í - aanhangers in Iran vervolgd. Tegenwoordig wordt het Bahá'í-geloof met zo'n zes tot zeven miljoen aanhangers wereldwijd als 's werelds tweede snelst groeiende religie beschouwd. Nederland telt ongeveer 1600 aanhangers.

In een aantal opzichten onderscheidt het Bahá'í-geloof zich van andere wereldgodsdiensten: Ten eerste streeft men in het Bahá'í-geloof naar wereldvreemdheid en naar de verwerping van alle vormen van vooroordeel met betrekking tot ras, religie, klasse of nationaliteit. Ten tweede richt het geloof zich op de gelijkwaardigheid van man en vrouw, als twee vleugels waarop de vogel der mensheid omhoog kan waken. En ten derde heeft dit geloof als grondregel: de vestiging van een duurzame en universele vrede als het hoogste doel van de gehele mensheid.

In de jaren '50 kwam het Bahá'í-geloof naar Nederland. "Als Bahá'í-gemeenschap hebben we het doel om over de hele wereld mensen te informeren over het Bahá'í-geloof en zijn grondbeginselen. We geven daarover conferenties en hebben bijeenkomsten voor mensen van alle leeftijden, waarbij we hen onze normen en waarden doorgeven. In Nederland werken we samen met verschillende religieuze groeperingen. Bahá'í zijn betekent in de kern de wereld en de mensheid liefhebben, trachten haar te dienen door wereldvrede en universele broederschap. Het is daarbij niet noodzakelijk om je eigen religie op te geven. Het Bahá'í-geloof biedt geestelijke vrijheid. We vinden onder Bahá'í-aanhangers daarom 'gewoon' joden, moslims, christenen en hindoes. Mensen die in hun hart weten dat religies in de kern één zijn en dezelfde boodschap van liefde en vrede willen brengen."

Het mag er momenteel donker uitzien. Maar als Bahá'ís weten dat we aan het begin van een nieuwe cyclus staan. Geen radartje kan gemist worden dus luidt vanuit het Bahá'í-geloof de vraag aan ieder mens in het hier en nu: Waar ga jij staan vandaag?

www.bahai.nl ES

De kerk van de H. Jacobus de Meerdere aan de Parkstraat vormt samen met het Willibrordushuis in de Oude Molstraat en de Broeders van St. Jan een spiritueel centrum in het hart van Den Haag. De kerk staat aan de rand van onze wijk en Archipel & Willemspark behoort tot deze parochie. Voor vieringen en activiteiten in de week kijkt u op www.rkdenhaag.nl

Ouderenbezoekgroep de St. Jacobsstaf

In de Archipel & Willemspark is de bezoekgroep van de St. Jacobuskerk, de St. Jacobsstaf actief. Zij bezoeken mensen die aan huis gebonden zijn, begeleiden bij dokters- of ziekenhuisbezoek en organiseren uitstapjes. Ook voor begeleiding en vervoer bij kerkbezoek. Herfstwandeling met een van onze vrijwilligers? Deze herfst is het misschien aantrekkelijk om een wandeling te maken met een van onze vrijwilligers als u dit niet meer zelfstandig kan (rolstoel of rollator is geen bezwaar). Belt u met Lore Olgers, T. 070 324 41 18 of 06 29 73 71 51. Wij bieden ook begeleiding bij het halen van de griepriek of de Coronapriek.

Pannenkoekenlunch in Meijndel

Dinsdag 15 november om 12.30 uur vertrekken we naar de boerderij Meijndel voor een pannenkoekenlunch voor ouderen. U wordt thuis opgehaald. Voor informatie en opgave Lore Olgers, T. 070 324 41 18 of 06 29 73 71 51.

Pastorie H. Jacobus de Meerdere Willemstraat 60 | 2514 HN Den Haag
Pastoor | Drs. A.L. Langerhuizen | T 070 360 55 92 | jacobus@rkdenhaag.nl
www.rkdenhaag.nl/geloofsgemeenschappen/h-jacobus-de-meerdere

- advertentie -

Hekking NVM Brokerage, The Hague real estate agent in the heart of the Archipel!

Our services	Contact
Selling	Bankastraat 66
Rental	2585 EP The Hague
Purchase	+31 (0)70 - 404 98 98
Appraisals	info@hekking.nl
Free valuation	

www.hekking.nl

Deze zomer zijn de wandelpaden in de Bosjes van Repelaer weer voorzien van een nieuwe laag schelpen. Het ziet er fantastisch uit! Complimenten aan de gemeente! Alleen de honden zijn iets minder tevreden: die hebben er last van aan hun pootjes.

Agnès Philipe

Bent u de draad even kwijt? Handwerken

In september starten wij het Draadcafé in het Schakelpunt op iedere 3de woensdagmiddag van de maand 14.00–16.00 uur. Het idee is elkaar te inspireren en te motiveren om de draad van ons handwerkverleden weer op te pakken.

Kortom; iedereen die iets met draad, naald, brei/haak/ of zelfs punnik pen wil doen is van harte welkom. Wat eenieder maakt hoeft niet mooi te worden of moeilijk te zijn, mag wel natuurlijk.

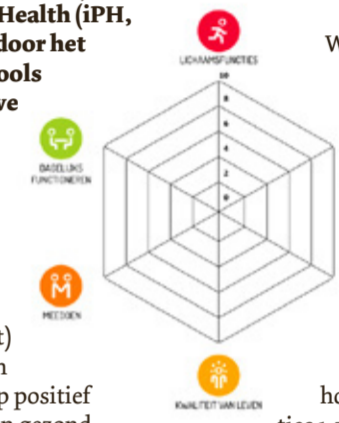
Wilt u meedoen?
Stuur dan een mailtje naar draadcafe@gmail.com. Er zijn 12 plekken beschikbaar en de volgorde van binnenkomst telt.

In de hoop u te ontmoeten, *Joan van der Star*

7 oktober Lezing Positieve Gezondheid

Positieve Gezondheid gaat over een andere manier van kijken naar ziekte en zorg. Oprichter Machteld Huber (arts, onderzoeker) heeft met haar Institute for Positive Health (iPH, www.iph.nl) lezingen gegeven door het hele land, onderzoek gedaan, tools ontwikkeld en trainers Positieve Gezondheid opgeleid.

functioneren. Een van de ideeën die voortkwam uit het onderzoek was, om die brede blik op gezondheid te visualiseren. Dat is het zgn. Spinnenweb geworden.

Wilt u meer weten over Positieve Gezondheid en wat een brede blik op gezondheid voor jou persoonlijk en onze wijk kan betekenen? Kom dan naar de lezing die Ellen van Steekenburg geeft in het Schakelpunt op vrijdag 7 oktober om 15 uur. Ellen is buurtgenoot en gecertificeerd trainer iPH. Zij vertelt graag meer over haar gedeelde passie en samenwerking met Machteld Huber. We sluiten af met een gezellige happy hour zoals u van ons gewend bent (consumpties 1,50).

Opgeven bij Rijkker Leven coördinator Ilse Mijnhart.
ilse.mijnhart@florence.nl, T. 06 39 85 06 94.

Schaken in tearoom Donker & Blond

In 1986 is de schaakclub Benoordenhout opgericht. Vanaf de start is de club een succes geweest. Dat komt door de informele en gezellige sfeer. Natuurlijk wordt er geschaakt, maar men komt ook om elkaar te ontmoeten.

De club heeft nog plaats voor nieuwe leden. Iedereen is welkom, mits je volwassen bent. Het spelniveau maakt niet uit, al is het wel handig als je de regels kent en leergierig bent.

Schaken is wereldwijd zeer populair. De rijke historie en de schoonheid van logisch en creatief denken, blijft velen fascineren. Er zijn veel internetsites waar men kan schaken. Maar er gaat niets boven 'live' spelen!

De club speelt in tearoom Donker & Blond, Javastraat 142. Gastvrouw Annetiekke ontvangt ons daar iedere woensdagavond vanaf 20.00 uur hartelijk in haar sfeervolle etablissement en verwent ons met drankjes en hapjes. Speel gerust vrijblijvend een keer mee!

Doe mee met autodelen in de Archipelbuurt!

Staat uw auto ook (te) vaak stil? Wilt u goedkoper en groener autorijden? En ziet u het ook wel zitten: minder (geparkeerde) auto's in de wijk en in plaats daarvan meer ruimte en groen?

Je bent consument. Bij coöperatief autodelen bepaal je samen met je burens alles: de prijs, de soort auto die wordt geleased en de regels. Je doet actief mee in een buurtcoöperatie die je met elkaar opricht. Zo kun je bijvoorbeeld lid zijn van het bestuur, houd je een van de deelauto's schoon of breng je een keer een deelauto naar de garage.

Lees hier dan verder. In de Archipelbuurt start een nieuw initiatief voor coöperatief elektrisch autodelen. Deze manier van autodelen heeft veel voordelen.

Subsidie
De gemeente Den Haag wil deze vorm van autodelen graag stimuleren en heeft daarom subsidie beschikbaar om het 6 maanden uit te proberen. Dan betaal je dus niet de leasekosten e.d. maar alleen je kilometers en uren. Meer weten over de probeerperiode? Kijk dan hier: <https://wijzijndeel.nl/probeerperiode>

- Het is goedkoop en duurzaam;
  - De auto staat op een vaste parkeerplaats;
  - Er is altijd een elektrische auto beschikbaar;
  - U regelt alles samen in de coöperatie;
  - Nu 6 maanden op proef met subsidie.
- In Den Haag zijn er steeds meer initiatieven voor coöperatief autodelen. In bijvoorbeeld Laak, de Bomenbuurt en Bezuidenhout hebben enthousiaste bewoners al zo'n coöperatie opgericht.

Tijdens de probeerperiode kunt u een coöperatie oprichten. De gemeente helpt daarbij.

Wat is coöperatief autodelen?
Er zijn 2 vormen van autodelen: commercieel en coöperatief. De eerste (bijvoorbeeld Greenwheels) heeft commerciële prijzen, vaak een abonnement en

Meer weten?
Kijk dan hier www.denhaag.nl/autodelen. Heeft u vragen of wilt u meedoen? Mail dan naar autodelenarchipelbuurt@gmail.com

DAGELIJKS OPEN

koffie & thee
in de ontmoetingsruimte
 09.00 tot 16.00 uur (vrijdag tot 15.00 uur)
 Gebruik van de computers en lectuur.

MAANDAG

Gym voor ouderen 55+

09.30 uur

Er zijn 3 lessen, MBVO

Pannenkoeken lunch

11.30 tot 13.30 uur

Voor iedereen. Reserveren is niet nodig

Yoga op de stoel

12.15 tot 13.15 uur

Tafeltennis

13.30 tot 15.00 uur

Rijker Leven

14.00 tot 16.00 uur

DINSDAG

Bewonersorganisatie Archipel&Willemspark

09.00 uur

Sport Grond oefeningen

Dames 16.30 uur Heren 17.45 uur

Juridisch Spreekuur

19.00 uur

laatste dinsdag van de maand – op afspraak

Bouwkundig Spreekuur

19.00 uur

3e dinsdag v.d. maand – op afspraak

WOENSDAG

Oogvereniging

1e woensdag van de maand – aanmelden bij zaal

Koempoelan

2e woensdag van de maand

Sodurado

16.15 uur 5-15 jaar

Alexander Techniek

– op afspraak

Sport Grond oefeningen

Heren 19.30 uur

DONDERDAG

LabWest prikpost

10.30 tot 11.15 uur

Alexander Techniek

– op afspraak

Verborgten Schatten

14.00 tot 16.00 uur

VRIJDAG

Bewonersorganisatie Archipel&Willemspark

09.00 uur

Klei- en boetseerclub

10.00 uur – op afspraak

Koersbal 50+

10.00 uur – aanmelden bij zaal

Bibliotheek

13.30 tot 15.00 uur

Hulp bij tablet of laptop

– op afspraak

ZATERDAG

Sport Grond oefeningen

Heren 09.30 uur

Kyosho Jutsu

Zelfverdedigingskunst 10.30 uur

Sodurado

13.30 uur 5-15 jaar

www.stichtinghetklokhuis.nl
 telefoon 070 350 35 11

Expo
in 't
Klokhuis

Expo Janny Volkerts-Verheuvel

Van 5 september tot eind 2022 is mijn werk te zien in 't Klokhuis. In Suriname waar ik lange tijd woonde schilderde ik voornamelijk op een natuurgetrouwe manier met olieverf, portretten en bloemen.

Eenmaal terug in Nederland, ontdekte ik acrylverf met de daarbij behorende mogelijkheden zoals het aanbrengen van structuren en volume. Ik richtte me op het maken van grote schilderijen van stadsgezichten. Hoewel stadsgezichten meestal nogal naturel van kleur zijn, creëerde ik door veelzijdig kleurgebruik en het opplakken van diverse materialen, vrolijke wanddecoraties. Maar door de kleine ruimte die ik tot mijn beschikking heb, moest ik overgaan op kleinere doeken. Vandaar dat ik me nu richt op het schilderen van huisdieren op een handzaam formaat: 40x60 cm. Daarbij koos ik weer een nieuw materiaal: water-verdunbare olieverf. In 't Klokhuis ziet u een voorbeeld van mijn dierportretten.

www.jannyvolkerts.com Mocht u uw huisdier willen laten portretteren, neem dan contact met mij op jannyvolkerts@yahoo.com

Op 91-jarige leeftijd is Liesbeth op 24 juni in haar slaap overleden. Ze was vele jaren heel actief in de wijk. Eerst bij de Willemsparkschool en daarna ook bij Clubhuis Cantaloupe. Ze was ook actief van 1980 tot 2006 als vrijwilliger in 't Klokhuis en kwam hierna in het bestuur en was verantwoordelijk voor de inzet van buffet-vrijwilligers. Zij zat ook bij Wijkbus Stap In, waar ze op het meldpunt zat. Ook aan de roulerende dienst bij de wisselbibliotheek deed zij mee. Zij zat in Vereniging 't Klokhuis, waar zij mede jaarlijks een uitstapje organiseerde of meehielp met de Nieuwjaarsreceptie. De Blindenbond kon altijd op haar rekenen bij bijeenkomsten. Kortom een hele bezige bij die toen ze problemen met haar gezondheid kreeg, de touwtjes maar moeilijk uit handen kon geven.

Zij bleek een taaie te zijn, die zo lang als zij kon op de been bleef. Na haar verhuizing van de Kerkstraat naar de Borneostraat, ontdekte zij dat ze in Het Schakelpunt rustig een kopje koffie kon drinken. Zij had hier in het verleden ook geholpen met de maaltijd serveren. Zij kreeg dan ook terecht een koninklijke onderscheiding door Burgemeester Van Aertsen uitgereikt op de Nieuwjaarsreceptie in 2013 in 't Klokhuis en werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

De laatste maanden verbleef zij in Oostduin. Liesbeth had twee kinderen en drie kleinkinderen en we wensen ze sterkte met het verlies van hun (groot)moeder. De wijk zal Liesbeth ook missen.

Else Ponsen

IN MEMORIAM

Liesbeth de Bles

Zomerthee

De wijkkrant wordt gemaakt door een kleine groep wijkgenoten. Er is een vaste redactie met daarnaast nog een aantal schrijvers en een vormgever. Deze vormgever zorgt dat alle teksten en de illustraties samen een prettig leesbare krant opleveren. Hij is de enige die voor zijn werk wordt betaald.

Maar dat de krant bij u in de bus valt, is het werk van de bezorgers. De krant wordt zelfs bij u bezorgd als er Nee/Nee op uw brievenbus staat. Uiteindelijk is hij er voor iedere bewoner. De bezorgers, die zo'n belangrijke rol hebben als laatste schakel na de productie van de krant, waren het minst bekend. We stonden op ze, maar kenden de meesten niet persoonlijk. En andersom wisten zij niet wie de krant, die ze bezorgden maakten.

Ter kennismaking had Kiddy Kohnstamm, onze eindredacteur, de Zomerthee georganiseerd in het Klokhuis. Thee was natuurlijk de naam, maar de eigengebakken 'koekjes' waren niet minder in trek. En na de thee het glaasje wijn. Na een beetje aan mekaar gewend te zijn, werd het een geanimeerd treffen.

De bezorgers kennen nu de redactie en omgekeerd. Gelukkig was het mooi weer, zodat we in de tuin konden zitten. Want qua sfeer blijven de binnenruimten van ons Klokhuis minder inspirerend. Voor een zo riante wijk als de onze, moeten we het doen met een wijkcentrum, dat voor mij de uitstraling heeft van een Oost Duitse kantine van voor de Wende. Niettemin: de Zomerthee was geslaagd.

JW

Te kijk
in
de wijk

Jos Lammers
instagram [joslamcomics](https://www.instagram.com/joslamcomics)

